

Tjänsteutlåtande
Kommunstyrelsens förvaltning

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2022-04-26
Diarienummer: KS 2021/0069

Svar på motion nr 5/2021 av Anders Borelid (SD) - Politisk påverkan vid vallokal

Sammanfattning

I motion nummer 5/2021 av Anders Borelid (SD) - Politisk påverkan vid vallokal föreslår motionären att all politisk påverkan och propaganda i anslutning till vallokalen ska vara förbjudet. Detta, enligt motionären, då företrädare för ett antal politiska partier valet 2018 delat ut valsedlar mycket nära vallokalernas ingång.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Avslå motion nummer 5/2021 med hänvisning till att politiska företrädare i Österåkers kommun av tradition delar ut valsedlar vid röstmottagningsställe, att Vallagen ej förbjuder utdelning av valsedlar utanför vallokalerna, samt att Val och demokratinämnden fattat beslut om förhållningsregler som tillåter partiföreträdare dela ut valsedlar utanför röstmottagningsställe 22-04-07, VDN § 2:9

Bakgrund

Motion nr 5/2021 väcktes i Kommunfullmäktige 2021-03-08 KF § 2:13. Motionären uppmärksammar i sin motion att Vallagen gör gällande, 8 kap. 3 §, att "[p]å ett röstmottagningsställe eller i ett utrymme intill detta får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val." Dock ger vallagen ingen exakt definition av propaganda. Valmyndighetens *Ställningstagande om värdenutrala lokaler med skrivningar om förbud mot propaganda* 2022-02-18 ger vid handen att röstmottagare inte kan ha klädsel som är partipolitisk. Inte heller får partifunktionärer med banderoller eller annan klädsel eller utrustning som är partipolitisk uppehålla sig på

röstmottagningsställe eller i anslutande utrymme. Endast om partifunktionärer tar av sig banderoller och liknande får de gå in i vallokaler. Samtidigt kan inte den grundlagsskyddade rätten till religionsfrihet inskränkas, vilket således innebär att det alltid är tillåtet att bära religiös klädsel på och intill ett röstmottagningsställe.

Valprövningsnämnden (VPN) har i beslut tolkat

förbudet i 8 kap. 3 § vallagen så att det inte är begränsat endast till utrymmen som ligger i omedelbar anslutning till röstningslokalen. Hur stort utrymme som omfattas av förbudet torde knappast vara möjligt eller ens lämpligt att precisera i föreskrifter. En bedömning måste göras i det enskilda fallet utifrån platsens särskilda förutsättningar att ge skydd för väljarna mot att utsättas för politisk agitation under valhandlingen. Här blir av betydelse bl.a. vilken omfattning den politiska propagandan haft och i vilka former de politiska partierna sökt fånga väljarnas intresse.

När det gäller utdelning av valsedlar utanför vallokal har VPN också uttalat i beslut att ”[e]ftersom det i vallagen inte finns något förbud mot att dela ut valsedlar utanför vallokalerna får [ett förbud] anses olämplig[t]”.

Österåkers kommuns Val och demokratinämnd har fattat beslut om att godkänna PM - *Information till de politiska partierna i Österåkers kommun inför det allmänna valet 11 september 2022*, 22-04-07. Denna PM innehåller förhållningsregler i och kring röstmottagningsställen för förtidsröstning samt vallokaler och har varit vägledande för samtliga politiska partier i samband med tidigare val 2009, 2010, 2014, 2018 samt 2019. Utgångspunkten för förhållningsreglerna är bland annat Vallagen, lokala ordningsföreskrifter och Valmyndighetens information.

I ovan nämnda PM framgår det att kommunkansliet tolkar vallagen enligt följande:

Partipolitiskt valarbete är förbjudet i eller i direkt anslutning till ett röstmottagningsställe. Förbudet omfattar bl.a. bärande av partisymboler på kläderna i röstmottagningsstället och vallokal. Dock är det tillåtet att utanför röstmottagningsställe, bära partisymboler och dela ut valsedlar. Reklam eller propaganda i form av t.ex. bilar eller affischer eller annan form av reklam med partisymboler, partibeteckning eller propaganda med partisymboler får inte förekomma inom synhåll för vallokal eller röstmottagningsställen.

Förvaltningens slutsatser

Kommunkansliet föreslår avslag på motion nummer 5/2021 med hänvisning till traditionen att politiska företrädare delar ut valsedlar vid röstmottagningsställe, avsaknaden i Vallagen om förbud mot detta samt att Val och demokratinämnden i Österåkers kommun har fattat beslut om

information till de politiska partierna med tydliga förhållningsregler som tydliggör att utdelande av valsedlar utanför röstmottagningsställe är tillåtet.

Tidigare beredning

Val- och demokratinämnden, 2022-04-07, § 2:9.

Bilagor

1. Protokollsutdrag Val- och demokratinämnden, 2022-04-07, § 2:9
2. Motion nr 5/2021 av Anders Borelid (SD) - Politisk påverkan vid vallokal”, 2021-03-02

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Peter Freme
Kanslichef

Patrik Engberg
Kommunsekreterare

Expedieras
Val och demokratinämnden
Akt

Digitala Signaturer